

Hållnäs hembygdsförening

❖ 90 år ❖

1930 – 2020

Föreningen bildades den 19 oktober 1930. Den första styrelsen bestod av köpman Daniel Westergren, Hjälmmunge (ordförande), lärare Karl Hedman, Hållen, lärare J.V. Hjalme, Barknåre, handlaren m. m. Josef Lundqvist, Vavd, sågverksägaren Karl Bengtsson, Griggebo, lärare F. Söderholm, Edsätra och byggmästare Hjalmar Jakobsson, Slada.

Medlemsavgiften var en krona, och efter ett par månader hade man samlat ett fyrtiotal medlemmar genom ombud i de olika byarna. Medlemsavgiften förblev en krona fram till 1970, då man höjde till två kronor.

Några nedslag i 90 år av verksamhet:

1931 – Det första offentliga evenemanget ordnas den 28 februari i Vavds skola. Intendent Nils Ålenius vid Upplandsmuseet talade om gammal uppländsk folktro och folksed, och makarna Bengtsson i Griggebo spelade allmogemusik. Kaffe serverades, och direkt efteråt höll föreningen sitt första årsmöte.

1931 hålls också den första hembygdsfesten, den 23 augusti i Vågsbacken mellan Konradslund och Vavd. Inträdet är 50 öre för vuxna och 25 öre för barn. Prosten Svanbom håller hembygdsföredrag, sedan följer spel på nyckelharpa, amatörteater, "folklekar" och dragkamp. Skjutbana och andra nöjesanordningar finns, liksom försäljning av kaffe, läsk och konditorivaror, och det hela avslutas med fyrverkeri. Till festplatsen går bussar från kyrkan och Hjälmmunge för 75 öre.

De följande åren hålls sommarfester varje år på olika platser i socknen, som Edvalla, Vavd, Konradslund och Fågelsundet. Från 1941 hyr föreningen in sig vid Gröna Lund, och dans anordnas för första gången. När hembygdsgården invigs 1954 börjar festerna hållas där, och 1978 börjar man kalla den traditionella tillställningen sista söndagen i juli för Hållnäsdagen.

1934 – Med anledning av hundraårsminnet av kolerautbrottet i socknen uppförs en minnessten över offren på kolerakyrkogården i Malen. 1984 kompletterades monumentet med två stenar med inskriptioner av namnen på de avlidna.

1935 – Invigning av fiskerimuseet Fågelsundet, bestående av sjöbod och kokhus med redskap av olika slag.

1939 – Bygdespelet "Historisk sockenstämma" uppförs för första gången. Det bygger på autentiska sockenstämmoprotokoll från Hållnäs och har sedan dess spelats ett flertal gånger vid hembygdsfesterna.

1946 – Det första midsommarfirandet anordnas av hembygdsföreningen vid Gröna Lund. "Tillslutningen blev oväntat stor och uppskattades av ortsborna, varför det torde bli fortsättning av anordningen för varje midsommar" skrev ordföranden efteråt, och hans antagande har besannats.

- 1954 – Hembygdsgården vid Verstuberget invigs av landshövdingen den 15 augusti efter många år av planering och förberedelser. Händelsen uppmärksammas bland annat av Stockholms-Tidningen som skriver att Hållnäs blir Nordupplands skansen. Museisamlingen på närmare tusen föremål beskrivs som ett av Upplands förnämsta, och framför allt imponerade den allsidiga bild av fisket och dess villkor som ges.
- 1960 – Hembygdsgården kompletteras med en länga med köksavdelning och plats för försäljning av olika slag. Till detta bygge skänks över 100 timmerstockar från bygdens skogsägare.
- 1972 – En ny, rund dansbanan på hembygdsgården invigs.
- 1979 – Hållnäs gamla kommunvapen börjar användas som logotyp av hembygdsföreningen.
- 1980 – Föreningen fyller femtio år, och den framtagna Hållnäsdräkten invigs högtidligt i kyrkan i samband med Hållnäsdagen. Till festligheterna på hembygdsgården kommer cirka 2.000 personer. Vid ett extra årsmöte på föreningens ”födelsedag” den 19 oktober berättar bland annat den första sekreteraren, Karl Hedman, om sina minnen från föreningens första tid.
- 1981 – Den vattendrivna sågen i Griggebo som donerades till föreningen redan 1953 blir färdig-restaurerad, och invigs av landshövding Ingemar Mundebo. Den blir även förklarad som byggnadsminne
- 1987 – Ett lokalt projekt för landsbygdsutveckling igångsätts av hembygdsföreningen, med stöd från kommunens nyöppnade kontor för landsbygdsutveckling. Detta leder till att Hållnäs sockenråd bildas den 15 december vid ett offentligt möte med allmänheten och representanter från Tierps kommun.
- 1990 – Den första utgåvan av skriftserien ”Hållnäs förr och nu” utkommer. Samma år sextioårsjubilerar hembygdsföreningen, med besök från vänorten Kojjärvi i Finland och uppträdande av Thore Skogman på Hållnäsdagen.
- 1992 – Bagarstugan vid prästgården börjar användas igen, efter att hembygdsföreningen upprustat den. Att hyra stugan för bak har blivit populärt, och många kakor Hållnäsbröd har sedan dess gräddats i den gamla stenugnen.
- 1994 – Hembygdsgårdens fyrtioårsjubileum firas på Hållnäsdagen med tal av landshövding Jan-Erik Wikström och uppträdande av Owe Thörnqvist. Traditionsenligt serveras sotare, och dessutom Hållnäsost och bröd från bagarstugan.
- 1999 – Hållnäsdagen byggs ut till att bli Hållnäsveckan. Aktiviteter på olika platser ordnas, en för varje dag. Bland annat ges en guidad visning av Griggebosågen, något som blivit ett återkommande inslag varje år. Några år senare tillkommer auktion och släktforskning, vilket också kommit att bli återkommande och uppskattade inslag.
- 2012 – Hembygdsföreningen får en egen hemsida. Några år senare finns föreningen också på Facebook och Instagram.
- 2017 – Fototävlingen Hållnäs 2017 anordnas i syfte att dokumentera bygden i nutid. Över 800 bilder inkommer, och publiceras i föreningens digitala kanaler. De sexton vinnarbilderna blir publicerade i Hållnäs förr och nu och visas i en utställning i Lövstabruk. Redan på 1970-talet ordnade föreningen fototävlingar, något som resulterade i en stor samling dokumentära bilder från bygden.

*

Läs mer om föreningen i Hållnäs Förr och Nu 1989-90, 1992-93, 1993-95, 1998-2001 och 2011-2014.